

November (openings)nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

Over november leek aanvankelijk niet zo veel te vertellen, maar o.a. het IDFA heeft er voor gezorgd dat het toch weer een heel verhaal is geworden.

Hier vermeld ik alvast het bibliotheeknieuws verderop in de brief, over de thema-avond en het weer inruimen van de bibliotheek na alle werkzaamheden.

Van 19 t/m 30 november zal rond het Rembrandtplein voor de 27e keer het **Internationale Documentaire Festival Amsterdam (IDFA)** plaatsvinden. Er is keuze uit zo'n 300 documentaires van over de hele wereld, geselecteerd op: interessante of vernieuwende stijl, maatschappelijke relevantie, en communicatie met het publiek.

 Dit jaar besteedt het IDFA speciaal aandacht aan vrouwen in de documentaire, **the Female Gaze**, een nieuw themaprogramma. Aanleiding hiervoor is het onderzoek dat afgelopen jaren is gedaan naar de rol van vrouwen in de reclame, op televisie en in fictiefilms. Themavragen zijn: *hoe wordt de vrouw in de documentaire gerepresenteerd? én bestaat er zoiets als een vrouwelijke blik in documentaires?* Vijftien vooraanstaande internationale vrouwelijke regisseurs hebben een programma samengesteld met 28 oude en nieuwe documentaires, zowel van henzelf als van andere bekende en onbekende vrouwelijke regisseurs. Na de vertoningen zijn nagesprekken, die meestal enthousiast gewaardeerd worden. In aanwezigheid van de vaak erg benaderbare regisseurs komen verschillende vragen aan de orde. Is er een vrouwelijke blik in de filmwereld en in hoeverre is die veranderd in de loop van generaties? Maken vrouwen andere films dan mannen, en maken westerse vrouwen andere films dan vrouwen uit de derde wereld?

bestaat er zoiets als een vrouwelijke blik in documentaires? Vijftien vooraanstaande internationale vrouwelijke regisseurs hebben een programma samengesteld met 28 oude en nieuwe documentaires, zowel van henzelf als van andere bekende en onbekende vrouwelijke regisseurs. Na de vertoningen zijn nagesprekken, die meestal enthousiast gewaardeerd worden. In aanwezigheid van de vaak erg benaderbare regisseurs komen verschillende vragen aan de orde. Is er een vrouwelijke blik in de filmwereld en in hoeverre is die veranderd in de loop van generaties? Maken vrouwen andere films dan mannen, en maken westerse vrouwen andere films dan vrouwen uit de derde wereld?

Elk jaar wordt een vermaard documentairemaker speciaal belicht. Dit jaar is dat **Hedy Honigmann**, een Peruaans-Nederlandse vrouw, één van de belangrijkste hedendaagse filmmakers. "Weinig filmmakers komen zo dichtbij...ze laat afstanden verdwijnen door heel precies te kijken en luisteren...altijd oprecht nieuwsgierig, altijd met respect... mensen vergeten de camera, omdat ze haar vertrouwen.." schrijft IDFA over haar. Ze mag ook de jaarlijkse persoonlijk documentaire top 10 samenstellen, die zal worden vertoond op het festival, en 3 films uitkiezen voor *the Female Gaze*.

Een paar IDFA films uitgelicht:

- *Water children* is een prachtige, poëtische bespiegeling over vruchtbaarheid - en daarmee een ode aan het vrouwelijke lichaam- en het verlies dat het met zich mee kan brengen. Aliona van der Horst volgde het spoor van de eigenzinnige pianiste Tomoko Makiyama die via een kunstproject in Japan vrouwen (en mannen) uitnodigt om zich uit te spreken over de kinderen die wel of niet kwamen, over seksualiteit en de gemaakte keuzes.

Info: <http://www.idfa.nl/nl/tags/project.aspx?id=42F16DAE-4CFA-4389-808D-5649CD2156DA>

- In *Dolle Zina* vertellen vijf vrouwen van islamitische afkomst over hun persoonlijk ervaring met liefde, vrouw zijn, schoonheid, erotiek, geloof etc. Het is een verhaal voor de camera n.a.v de intieme verhalen tijdens de *Gesluierde Monologen*, de islamitische variant van de Vaginamonologen. Een intens portret van een generatie 'nieuwe' Nederlandse vrouwen. Info: <http://www.idfa.nl/nl/tags/project.aspx?id=3CABB4C6-C5B4-44AB-923E-7DE9197B68DE>

- *Iris*, een portret van de 93-jarige stoffenontwerpster en zakenvrouw Iris Apfel. Ze wordt omschreven als 'een paradijsvogel bomvol oneliners, culturele kennis en creativiteit'. Ze heeft een uitzonderlijke kledingcollectie verzameld in de afgelopen decennia en is nog volop aan het werk. Info: <http://www.idfa.nl/nl/festival/festivaltip/festivaltip-7-iris.aspx>

- In *Pussy versus Putin* is te zien wat de leden van de Russische vrouwenband Pussy Riot doen: verrassingsacts op pleinen, in metrostations, op het dak van een bus. In hun songteksten hekelen ze de seksistische maatschappij en het repressieve beleid van president Poetin. Bij hun optredens wordt doorgaans snel ingegrepen, de bandleden worden gearresteerd en eindigen meestal in het politiebureau, evenals de filmmakers, die anoniem zijn gebleven. Overigens is dit een andere

documentaire dan die laatst bij de npo (toen nog ned2) is

uitgezonden, <http://www.idfa.nl/nl/tags/project.aspx?id=77452C1E-29E2-4F74-9FA3-FBE9175C9EAE>

- *Nora Noh* is genoemd naar Zuid-Korea's eerste modeontwerper, en al 60 jaar de onbetwiste Coco Chanel van de Zuid-Koreaanse mode. Haar leven valt samen met de ingrijpende verwestering van de Zuid-Koreaanse cultuur en de emancipatie van de Zuid-Koreaanse vrouwen. Haar elegante ontwerpen oogsten nog altijd lof. Beelden van de voorbereiding van een retrospectieve modeshow worden afgewisseld met archiefbeelden uit de jaren 40-60, interviews met oude klanten, filmsterren en mode-experts die vertellen wat Nora Noh's kleding voor hen betekent.

Info: <http://www.idfa.nl/nl/tags/project.aspx?id=41D3DF26-9BBE-483F-8B3F-C55553F65E84>

- De filmmmaakster van *G spotting: a Story of Pleasure and Promise* vroeg zich af waarom nieuws over de vrouwelijke seksualiteit nog altijd zo omstreden is. Ze doet dit aan de hand van de G-spot, waarvan de ene groep wetenschappers beweert dat die niet bestaat en de andere groep zegt dat ie er wel degelijk is. Waarom kan de ene vrouw haar wel vinden en de andere niet? Segolene Hanotiaux heeft er een lichtvoetige, en regelmatig humoristische, persoonlijke en wetenschappelijke zoektocht van gemaakt. Naast het nagaan van de onderzoeksgeschiedenis rondom de vrouwelijke seksualiteit heeft ze diverse wetenschappers, schrijvers over het onderwerp en gewone stellen geïnterviewd.

Info: <http://www.idfa.nl/nl/tags/project.aspx?id=3D4BB728-E2CF-429D-9325-8F3EDFF5A06E>

- *I will forget this day* is een beklemmend portret van wachtende jonge vrouwen in badjas in een Russische kliniek. Waarop wachten zij? Het laat zich raden, maar Alina Rudnitskaya laat het lang in het midden. Door haar registrerende beelden lijkt ze bijna in de hoofden van de wanhopige, teneergeslagen en in zichzelf gekeerde vrouwen te kruipen.

Info: <http://www.idfa.nl/nl/tags/project.aspx?id=78E4D0E5-F0C9-46E1-BF96-6FA1B20100E5>

- *John Bull prepared* gaat over de fundamenteel veranderde arbeidsverhouding tussen mannen en vrouwen tijdens de eerste wereldoorlog. Bijna overal werden mannen vervangen door vrouwen, zodat de eerste naar het front konden. Daaruit ontstond de hoop dat de positie van de vrouw in de samenleving zou veranderen. De film schetst een conflictsituatie over deze veranderende rol van de vrouw in een modaal gezin.

Ook over vrouwen in WO I gaat *A Day in the Life of a Munition Worker*, over vrouwen in de munitiefabriek die er 80% van de wapens produceerden, gevaarlijk werk.

Info: <http://www.idfa.nl/nl/tags/project.aspx?id=908534A9-88FF-44E8-B839-1C03B0D2FE50> en <http://www.idfa.nl/nl/tags/project.aspx?id=DB182C38-52E6-498B-B1BE-AEAFD0D7A409>

- *Mercedes Sosa, the Voice of Latin America* is het uitgebreide portret van deze Argentijnse, in 2009 overleden folkzangeres. Kenmerkend was haar warme stem, een moedige proteststem, tegen de onderdrukking in, met gevaar voor eigen leven. Verbannen door het militaire regime vergat ze haar fans en volk niet. In de film is Mercedes Sosa te zien als, mens, zangeres en activiste, en de reis van haar zoon die de nalatenschap van zijn moeder onderzoekt.

Info: <http://www.idfa.nl/nl/tags/project.aspx?id=155786BF-A4A2-4804-A220-D4F3D0D6A416>

Onlangs uitgebrachte titels

- Voor het eerst is een volledige biografie verschenen over een van de belangrijkste Nederlandse dichters, ***Dwars tegen de***

keer. Leven en werken van Ida Gerhardt. Mede aan de hand van talrijke nieuwe archiefstukken heeft *Mieke Koenen* de verbanden geschetst tussen het werk van Ida Gerhardt en haar ongewone levensloop. Na een klein stukje over haar gelezen te hebben krijg ik al de neiging uitgebreide verhalen te gaan schrijven, zoveel valt er over haar te vertellen. Iets wat ik niet wist, vanaf 1951 heeft ze als classica 12 jaar de gymnasiumafdeling van de Werkplaats Kindergemeenschap van Kees Boeke geleid. Bij VPRP boeken is Mieke Koenen deze maand geïnterviewd. Ze leest een brief voor van Ida Gerhardt aan de vader van een meisje dat zelfmoord heeft, een prachtig beeld, zie

http://boeken.vpro.nl/televisie/boeken/2014/12-oktober.html?npo_cc_skip_wall=1&npo_cc=na&npo_rnd=504567419

- Naast gedichten schrijven was Ida Gerhardt ook een hartstochtelijk briefschrijfster, duizenden. ***Brieven van overzee.*** ***Ida Gerhardt*** is een brievenboek van vertrouweling *Pieta van Beek* die destijds in Zuid-Afrika met haar correspondeerde. Het laat de hartelijke en betrokken kant zien van haar vriendin die gewoonlijk hoekig en bruusk was. De eigen website van/over Ida Gerhardt: <http://www.idagerhardt.nl/>

- ***Vrouw achter de troon*** door *W.H Weenink* is een andere biografie over een andere ongewone vrouw met een boeiend leven, ***Marie Anne Tellegen.*** "Ze was directeur van het Kabinet der Koningin, de interessantste voorvechtster van de vrouwenzaak en vermoedelijk onze grootste verzetsvrouw. En dat alles in een zelfvoldane mannenwereld." schrijft Jolande Withuis in de nrc. Begonnen als topambtenaar bij de gemeente Utrecht nam ze ontslag toen een NSB-er als burgemeester

werd benoemd. De organisatie van de spoorwegstaking in 1944 kwam op haar naam. Na een bezoek als verzetsvrouw bij koningin Wilhelmina na de oorlog vroeg deze laatste haar om de eerste vrouwelijke directeur van het Kabinet van de Koningin te worden. Achter de schermen heeft zij als schakel tussen vorsten en ministers veel invloed gehad. Zie ook de nrc: <http://www.nrcreader.nl/artikel/7156/dappere-feministe-achter-de-troon>

- *Judith Neurink* heeft een roman geschreven over de Joden die 2800 jaar in Iraaks Koerdistan woonden en na 1948 bijna allemaal naar Israel verhuisden. Judith Neurink is journaliste, woont er zelf en stuitte steeds vaker op resten van dit Joodse verleden. Wat bezielde de duizenden gezinnen om hun vertrouwde omgeving te verlaten? Ze besloot **De Joodse Bruid** te gaan schrijven over de islamitische Zara en haar Joodse grootmoeder Rahila, waarbij ze waargebeurde verhalen vermengd heeft met fictie. Het is een heel studieproject geworden, omdat er weinig bekend was over dit vergeten deel van het Iraakse verleden.

- De Vlaamse schrijfster *Griet op de Beeck* heeft na het succes van *Vele Hemels boven de Zevende* een 2e roman geschreven, **Kom hier dat ik u kus**. Hierin wordt een gezin gevolgd dat door de omstandigheden tot elkaar veroordeeld is. De karakters van vader, stiefmoeder en kinderen botsen nogal eens en niemand heeft een oplossing om dichterbij elkaar te komen. Griet op de Beeck beschrijft in herkenbare situaties hoe de omgang in een op het oog normaal gezin verstoord kan zijn, en dat zit hem in kleine dingen. Het heeft geresulteerd in een roman over de zoektocht naar identiteit en het lef om eigen keuzes te maken.

 - In **De afrekening** van de grote dame van de Zweedse literatuur, *Kerstin Ekman*, draait het om het literaire circus waarin schrijvers mee moeten draaien om hun boeken aan de man te krijgen. Het gebeurt aan de hand van de geschiedenis van een veelbekroonde 80-jarige schrijfster van wie een autobiografie bij haar uitgever is binnen gekomen. Ze blijkt die alleen niet zelf geschreven te hebben. Hoe het wel zit, heeft Kerstin Ekman fraai uitgewerkt. Het is spannend, dubbelzinnig, ironisch en soms verontrustend, met veel verwijzingen naar Scandinavische en Europese schrijvers en hun werk, inclusief zichzelf. Leuke recensie: <http://cobra.be/cm/cobra/boek/1.2120443>

- **Een bundel haarspelden** is de 3e in het Nederlands verschenen roman van de Fins-Estse *Sofi Oksanen*. Het gaat net als haar eerdere roman, *Zuivering*, die ook verfilmd is, over drie generaties Estlandse vrouwen, die de Estlands-Russische geschiedenis in hun dagelijks bestaan hebben meegekregen en er elk op hun eigen manier mee zijn omgegaan. Opmerkelijk is hoe de ervaringen en emoties van de ene generatie bij de volgende terecht komen. Anna, de jongste, krijgt last van eetbuien, wat, net als veel van de andere inhoud, een aspect is uit de biografie van de schrijfster zelf.

 - "Internationale allure uit Haarlem", en "Het gebeurt niet vaak dat een Nederlandse schrijver zo'n spannend en gelaagd boek aflevert, een boek dat iets te zeggen heeft over onze samenleving. En dan nog in een stijl die rijk, smakelijke en subtiel malicieus is". Dit zijn uitspraken over **Smeergeld**, de 2e roman van *Nausicaa Marbe*, een Roemeense die sinds 1982 in Nederland woont. *Nausicaa Marbe* is vooral bekend als spraakmakend columnist, met een scherpe pen. In haar roman beschrijft ze iemand die de regie over zijn leven helemaal verliest, doordat hij als succesvol stadsbouwer met een eigen ontwerp bureau een gemeentelijke fraudezaak aanhangig wil maken, wat niet geaccepteerd wordt.

Activiteiten in Utrecht en omgeving:

- Op 1 november wordt in Zutphen een symposium gehouden "**Wat wel werkt. Hulpverlening na seksueel misbruik**". Het is m.n. bedoeld voor mensen die zich bezig houden met begeleiding rondom seksueel misbruik. Tijdens het symposium zal het boek *Hulpverlening na seksueel misbruik. Wegwijzer in traumaland* van Iyonna Meeuwssen gepresenteerd worden. Iyonna schreef eerder het zeer gewaardeerde *Helen van seksueel misbruik. Het trauma voorbij*, over de innerlijke beleving van seksueel misbruik en hoe je zelf de regie van je eigen hulpverlening in handen kunt nemen. Nu heeft ze enerzijds klanten geïnterviewd over hun geschiedenis, hun hulpverleningstraject en wat daarin voor hen heeft gewerkt, en anderzijds therapeuten over hun therapeutische werkvormen en hun persoonlijk invalshoek bij seksueel misbruik. Tijdens het symposium komt Sietske Dijkstra, autoriteit op het gebied van seksueel misbruik en geweld, een lezing geven. Er zullen workshops gegeven worden door mensen die hun sporen in de hulpverlening na seksueel misbruik verdiend hebben, en als klap op de vuurpijl zal de indringende theatervoorstelling *Powerwijven'* te zien zijn, gemaakt door de meiden zelf. Meer info: <http://hulpverleningnaseksueelmisbruik.nl/>

 - Op 13 november houdt de **Vereniging voor Vrouw en Recht 'Clara Wichmann'** haar lustrumcongres in Utrecht. Het thema zal zijn 'het onderscheid vrouw/man in het recht', over de voors en tegens van het afschaffen van sekse als juridische categorie. Wat is het nut van dit het onderscheid? Is het juridisch nodig om rechtvaardig te kunnen oordelen over individuele personen? Geeft het beperkingen? Wat zijn de gevolgen als dit onderscheid juridisch zou laten vervallen? Ook

als je geen lid bent van de vereniging en toch belangstelling hebt, ben je van harte welkom. Meer info: <http://www.vrouwenrecht.nl/event/?event=28>

Bibliotheek-nieuws

- Deze week moet op de Gansstraat alleen de schilder nog aan de slag, en daarna kunnen we schoonmaken, de boekenkasten weer opbouwen en de boeken inruimen. Als het net zo voorspoedig gaat als tijdens het inpakken, zullen tijdens de openingsuren op zaterdag 1 november de laatste boeken op hun plaats gezet kunnen worden. De indeling zal ivm de groter wordende collectie iets aangepast worden, met o.a. een extra kast. Veel dank aan alle hulp en ondersteuning in de afgelopen weken en alvast voor de komende dagen. Dat heeft er ook voor gezorgd dat de hele operatie uiteindelijk erg is meegevallen.

Aanvulling op 2 november: er is uiteindelijk toch iets mis gegaan op de laatste dag en we hebben het inruimen helaas met minstens een week uit moeten stellen.

- Op 13 november 's zal op de vrouwenbibliotheek een avond worden gehouden rondom **De Overgang**. Antje Dijkstra wil tijdens de avond informatie geven over allerlei aspecten van de overgang en expliciet ruimte maken voor onderlinge uitwisseling. De overgang is een periode van sterke transformatie. Veel vrouwen ervaren het als een aardverschuiving waar ze niet op bedacht waren. Ze komen met verschijnselen in aanraking als ze nog nauwelijks over de overgang hebben nagedacht, een aantal jaar voordat hun menstruatie daadwerkelijk stopt. Uitgangspunt is jezelf beter leren begrijpen, zodat je overweg kunt met wat je tegenkomt. De ervaring leert dat herkenning voor veel vrouwen hierbij een krachtig instrument is. Meer info en opgave: <http://vrouwenbibliotheek.nl/2014/10/27/de-overgang-zelfbewustzijn-13-november/>

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Briefroman van Juli Zeh, *Rode liefde* van Jennie Rooney, *Vervoering* van Shantie Singh, *Verzameld Werk* van Ida Gerhardt, *Ze is zoek* van Emma Healey, *Het leek stiller dan het is* van Eva Kelder

Nieuwe recensie van deze maand als link bijgevoegd:

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2014/10/07/de-toeschouwers-door-hilde-vandermeeren/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2014/10/11/omwille-van-het-bloed-door-suzanne-binnemans/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2014/10/16/parnassia-door-josha-zwaan/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2014/10/28/een-huis-in-de-hemel-door-amanda-lindhout-sara-corbett/>

De leenbijdrage voor 2014 is opnieuw vastgesteld op € 25,-. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op banknummer NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van Stichting Es Scent o.v.v. naam en 'leenbijdrage 2014'. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden, de nieuwsbrief is ook te lezen via <http://vrouwenbibliotheek.nl/2014/07/28/augustus-openingsnieuws-2/>

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek. U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 28 oktober 2014